

PO NEDELJSKEM LJUDSKEM GLASOVANJU

Alžirija proglašena za neodvisno državo

Za državno neodvisnost v sodelovanju s Francijo je bilo več kot 99 odst. oddanih glasov - Katere naloge se postavljajo alžirskim voditeljem

S proglasitvijo izida ljudskega glasovanja, ki je bilo v nedeljo, 1. t. m., je Alžirija po 132 letih francoskega kolonialnega gospostva postala v torek neodvisna država. S tem je bil hkrati kronan z uspehom boj, ki ga je 1. novembra leta 1954 začela najprej peščica pogumnih domoljubov, a ki je nato zajel široke alžirske množice in se končno spremenil v vsenarodno gibanje za osvoboditev izpod kolonialnega jarma.

Z nedeljskim referendumom so Alžirci odobrili sporazum, ki so ga njihovi predstavniki sklenili s Francijo letošnjega marca v Eviaru. Za neodvisnost Alžirije v sodelovanju s Francijo je bilo več kot 99 odstotkov oddanih glasov, se pravi več, kot so pričakovali največji optimisti. Kakor hitro je bil proglašen ta izid, je francoski visoki komisar v Alžiriji Christian Fouchet predal vso oblast predsedniku začasnega izvršnega odbora Faresu, še isti dan pa so iz Tunisa z letalom dospeli v Alžir predsednik začasne alžirske vlade Ben Heda in 9 ministrov, v katerih rokah je sedaj vodstvo dežele ob Atlaschem gorovju.

POLJEDELSKA DRŽAVA

Nova država meri 2 milijona in 300 tisoč kv. km površine in je torej skoraj osemkrat večja od Italije. Ima pa samo okrog 10 milijonov prebivalcev. Francozov je nekaj manj kot milijon in skoraj vsi živijo v mestih. Alžirija je izrazito poljedelska dežela. Njeno največje bogastvo so žitarice, južno sadje, vino in povrtnina. V deželi pridelajo skoro toliko vina kot v Španiji in nekaj več kot polovico toliko kot v Italiji. Vino je tudi njen glavni izvozni pridelek, saj zavzema do 67 odstotkov vsega alžirskega izvoza. Pridelek južnega sadja, zlasti pomaranč, znaša letno povprečno 944.103 stote. Skoraj vse prebivalstvo je naseljeno v severnem predelu države, in sicer na ozemlju, ki je nekoliko večje od Italije. Vsi ostali predeli so takorekoč neobdelani, ker ni obdelovalne zemlje, temveč se tamkaj razprostira puščava Sahara.

V zadnjih letih je tudi ta postala gospodarsko pomembna, ker so Francozi odkrili bogata petrolejska ležišča, ki so leta 1961 dala 16 milijonov ton goriva. Proizvodnja pa čedalje bolj narašča.

Voditelji nove države se nahajajo pred mnogimi nalogami, ki niso morda prav nič lažje od tistih, ki so jih morali izpolnjevati v skoraj osem let trajajočem narodnoosvobodilnem boju.

Pri vsej dobri volji, ki so jo že izkazali in ki jo še vedno kažejo voditelji, ni mogoče namreč čez noč pozabiti strašnih žrtev, ki jih je alžirsko ljudstvo doprineslo za svojo osvoboditev. Po sodbi nekaterih opazovavcev je do leta 1960 zgubilo življenje najmanj pol milijona Alžircev, več kot 200 tisoč jih je odšlo v begunstvo, še mnogo več pa jih je bilo s silo odgnanih iz rodni krajev in so morali živeti na določenih področjih, v nekakšnih koncentracijskih taboriščih.

GOSPODARSKE RAZMERE

Poteklo bo zato precej časa, preden se bodo te množice lahko ponovno vključile v redno življenje, pri čemer je treba upoštevati tudi ogromno gmotno škodo, ki je verjetno sploh ni mogoče niti približno oceniti.

Razumljivo je nadalje, da bo le čas mogel zaceliti rane in zbrisati spomin na barbarška sredstva, ki so se jih Francozi posluževali v boju proti domoljubom, in na nezasiščena grozodejstva, ki so jih v zadnjih mesecih povzročili oasovci.

Poleg teh vprašanj, ki so neposredna posledica vojne, pa se alžirskim voditeljem

postavljajo drugi, prav tako važni problemi.

V Alžiriji živi nekaj manj kot milijon Evropejcev, v ogromni večini Francozov. Ti so razpolagali z močnim gospodarstvom, kar izhaja že iz dejstva, da so kolonisti leta 1946 posedovali 2.739.710 ha alžirske zemljiške posesti, porazdeljene med 26.153 lastnikov. Na vsakega posestnika je odpadlo povprečno po 85 ha. Okrog 20% posestev pa je merilo več kot 100 ha in zavzemalo skupno 75% vse zemlje, ki je bila last kolonistov.

Domačih, to je muslimanskih zemljiških posestnikov je bilo istega leta 617.544. Imeli so skupno 7.562.967 ha zemlje. Na vsakega muslimanskega posestnika je odpadlo povprečno 12 ha, a v resnici je 70% vseh posestev merilo manj kot 10 ha. Več kot polovica alžirskih družin pa je bila celo popolnoma brez zemlje, čeprav je prebivalstvo hitro naraščalo (okrog 150 tisoč duš letno). Pri tem je treba upoštevati, da imajo francoski kolonisti navadno boljšo zemljo in da so njihova posestva bliže mest in prometnih zvez in da so zato gospodarsko več vredna in donosna.

Zaskrbljenost zaradi spora med voditelji

Zaradi vsega tega se dogaja, da povprečni letni dohodek vsakega alžirskega kmetovavca ne znaša danes niti 25 tisoč lir, medtem ko živijo francoski posestniki v izobilju. Leta 1954 so na primer ugotovili, da so Francozi iz Alžirije samo med svojimi počitnicami v Franciji ali drugje zapravljali letno okrog 20 milijard tedanjih frankov, to je dvakrat toliko, kot so letno pošiljali domov svojim družinam alžirski delavci v Franciji.

Do druge svetovne vojne je Francija postavljala severno-afriške dežele v industrijskem pogledu, ker jih je hotela obdržati v vlogi kupcev svojih industrijskih izdelkov. Šele vojna je pokazala, da je bilo to zgrešeno, kar se je po porazu v domovini maščevalo nad francosko vojaško zmogljivostjo. Zato se je v povojnem času tudi industrializacija Alžirije hitreje razvijala, a francoske industrijske družbe so se v toliki meri polastile vseh pobud in obvladale vsa industrijska področja, da je bil takorekoč onemogočen nastanek domače alžirske industrije. V tem pogledu je v Alžiriji vladala izrazita gospodarska diskriminacija. To

stanje je bilo seveda eden glavnih vzrokov, da so se Alžirci množično dvignili proti kolonialnemu gospostvu.

Vseh teh problemov Alžirci seveda ne bodo mogli sami reševati. Nujna jim je zato pomoč ne samo Francije, temveč tudi drugih razvitih držav. Prvi pogoj za uspešno delo pa je po splošnem mnenju enotnost med različnimi strujami in silami, ki so doslej vodile narodnoosvobodilni boj in dosegle državno neodvisnost.

VZROKI SPORA

V krogih, ki s simpatijo spremljajo rojstvo nove države, pa je povzročil določeno zaskrbljenost spor, ki je nastal med večino članov alžirske začasne vlade in njenim podpredsednikom Ben Belo, ki ima baje za seboj večjo skupino alžirskih oboroženih oddelkov. Neposredni vzrok spora je dejstvo, da je začasna vlada odstavila nekaj višjih častnikov omenjenih oddelkov, ker se niso hoteli pokorovati ukazom političnih oblastev. Ben Bela se ni vrnil z ostalimi člani vlade v Alžir in se sedaj nahaja v Kairu. Vojaki se baje ne strinjajo z vsebi (Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 8. julija, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Pripovedka o Karlu Velikem« (Dante Cannarella - Jadviga Komac), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Festival Evropske pesmi v Saint Vincentu - Večer jugoslovanskih popevk; 18.00 Tvorica sanj, obzornik filmskega sveta; 19.15 Nedeljski vestnik; 21.00 Ljudska opravila in opasila - Niko Kuret: »Trauce so že zelene - košnja«; 21.30 Sodobna simfonična glasba; 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 9. julija, ob: 18.30 Skladbe jugoslovanskih avtorjev - Ivan Mane Jarnovič: Koncertni kvartet v F-duru. Jugoslovanski godalni ork. vodi Boris Papandopulo. Bruno Bjelinski: Serenada za trobento, godalni orkester in tolkala. Simfonični orkester Radiotelevizije iz Zagreba vodi Igor Gjadrov; 19.30 Radijska univerza - Giuseppe Montalenti: »Zakaj smo podobni svojim roditeljem« - »Kako delujejo geniji«; 20.30 Iz glavnih italijanskih opernih gledališč - Giacomo Puccini: »Tosca«, opera v treh dej.

• TOREK, 10. julija, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.30 Italijanski operni pevci - »Magda Olivero«; 19.00 Violinist Nikola Petrovič, pri klavirju Guido Rotter; 19.15 Glasba za najmlajše - Samospevi Cirila Preglja; 19.30 »Zakladi kralja Matjaža«, II. nadaljevanje (Tončka Curk), igrajo člani RO; 21.00 Oblednica tedna - Rado Bednarik: »Ob 10-letnici Evropske premogovne in jeklarske skupnosti«; 22.00 Ilustrirano predavanje - Maks Šah: »Bizantinska civilizacija« - »Grški značaj Bizanca«.

• SREDA, 11. julija, ob: 18.30 Čajkovski: Simfonija št. 5 v c-molu, op. 64; 19.15 Pianist Luciano Genter; 19.30 Turistični razgledi - Dušan Pertot: »Po evropskih rekah in jezerih - Okolica Zenevskega jezera«; Mara Kalan: »Logarska dolina«; 21.00 »Nasleđe v pampi« (Tine Debeljak - Jože Peterlin), igrajo člani RO.

• CETRTEK, 12. julija, ob: 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja - »Vreditev založnika«; 19.00 Tenorist Dušan Pertot; 19.30 Za Valvazorjem po naši deželi (Mara Kalan); 21.00 Simfonični koncert. Približno ob 21.35 Književnost in umetnost - Martin Jevnikar: »Saša Vuga in njegova zbirka novel »Račke po reki plavajo««; Približno ob 22.30 Iz zgodovine italijanske veleindustrije - Rosario Romeo: »Še o stanju pred zedinjenjem«.

• PETEK, 13. julija, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.30 Iz simfonične glasbe 19. stoletja; 19.00 Koncertna sezona Tržaške ljudske univerze 1960/61 - Čajkovski: Kvartet v B-duru na ukrajinke narodne napeve; 19.30 Človek in cesta - Rafko Dolhar: »Biološke lastnosti dobrega šoferja«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Srečanje s tržaškimi književniki - »Boris Pahor« (Franc Jeza).

• SOBOTA, 14. julija, ob: 13.30 Plošče prvič v oddaji; 14.40 Poeta Zlata Gašperšič in Janez Triller; 16.00 Tone Penko: »Medvedove dovodivščine«; 18.30 Skladbe juljskih avtorjev - Valdo Medicus: Tre risneti del Poliziano za glas in godalni kvartet; Variacije na beneški narodni napev iz 18. stoletja; 19.00 Pianist Leon Engelman; 19.30 Goriški obiski - »Števerjan«; 20.40 Zbor Emil Adamič iz Ljubljane; 21.00 »Vrv med nebotičniki«, igra v treh deli (Luigi Candoni - Martin Jevnikar), igrajo člani RO.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 8. julija, nedelja: 4. pobinkoština
- 9. julija, ponedeljek: Tomaž
- 10. julija, torek: Amalija
- 11. julija, sredo: Olga
- 12. julija, četrtek: Mohor in Fortunat
- 13. julija, petek: Evgen
- 14. julija, sobota: Bonaventura

SKRAJSANI DELOVNI URNIK

V Ženevi je zborovala na 46. sestanku Mednarodna konferenca za delo. Sej so se udeleževali zastopniki 92 držav. Razpravljali so o prvi vrsti o skrajšanem delovnem urniku. Z velikansko večino glasov so sprejeli predlog, naj se skrajša tedenski delovni urnik na 40 ur v vseh tovarniških obratih po svetu. Načrt se bo izvajal postopoma in kar je važno, ne da bi se znižale delavske plače.

Razmere v jugovzhodni Aziji

V jugovzhodni Aziji se po proglasitvi nevtralnosti v Laosu duhovi nikakor še niso pomirili. Ozadje vseh sporov in oboroženih spopadov pa ni samo pritisk komunistične Kitajske na Zadnjo Indijo, ampak tudi pomanjkanje vsakdanjega kruha, to je riža, v severnem Vietminhu. Njen komunistični voditelj Ho Chi Minh je prav zaradi riža in lakote napadel južni Vietnam, kjer se raztezajo bogata rižna polja.

Ko so se razmere v Vietnamu vsaj navidezno urdile z razdelitvijo dežele po 17. vzporedniku, sta Kitajska in njen podpiranec Ho Chi Minh raztegnila svoje lovke na sosednji Laos. Izbruhnili so oboroženi spori med desničarji, komunisti in nevtralci. Na ameriški pritisk in s pristankom Hruščeva, ki prav tedaj ni mogel trpeti Maotsejeve samostojne politike, so v Laosu postavili nevtralno vlado. To nevtralno stališče pa zaenkrat samo koristi Kitajski in severnemu Vietminhu, kjer vlada pravi gospo-

darski kaos in so navezani na uvoz riža z juga. Naslednji korak po nevtralnosti pa bo gotovo nov udar na južna rižna polja.

Pekiški Ljudski dnevnik piše kar očitno, da je sedanje stanje v Zadnji Indiji le prehodno in da imajo komunisti namen dobiti pod svoje nadzorstvo vso južno-vzhodno Azijo in pregnati vse zapadne čete iz Azije.

SE TAM

V območju malajskega otočja se nahaja še vedno nekaj otokov, ki so postali pravo sporno jabolko med domačini in evropskimi državami. Borba za Novo Gvinejo še ni končana, že je izbruhnil prepri za severni del otoka Borneo. V rokah ga imajo, predvsem zaradi naftnih vrelcev, Angleži. Zdaj se je pa oglasil filipinski predsednik Macapagal z zahtevo, naj Angleži odstopijo to kolonijo Filipinam. Za sedaj predlaga, da bi se vse uredilo po mirni poti.

Kennedy v Mehiki

Ameriški predsednik Kennedy se je v nedeljo vrnil s svojo ženo z dvodnevnega obiska v Mehiki. Redkokje so sprejeli predsednika s takim navdušenjem kot v mehiški prestolnici. Nad en milijon ljudi ga je v petek pozdravljalo po mestnih ulicah.

V dolgih razgovorih z mehiškim predsednikom Lopezom Mateosom je Kennedy obljubil 20 milijonov dolarjev kot dolgoročno posojilo za dvig mehiškega kmetijstva.

Politični dogovor pa vsebuje sklep, da se obe državi ne bosta vmešavali v notranje zadeve drugih držav, bosta pa odločno nastopili proti vsem režimom, ki tlačijo demokratska načela. Sklep je očitno naperjen proti Kubi in deloma tudi proti Braziliji in Argentini, kjer se pojavljajo diktatorske težnje.

Alžirija proglašena za neodvisno državo

(Nadaljevanje s 1. strani)

no evianskega sporazuma in se zlasti upirajo, da bi zločini, ki jih je zagrešila OAS, ostali nekaznovani.

Šele čas bo pokazal, če se bo ta spor mirno poravnal, kar bo tudi odvisno od uspeha posredovanj drugih arabskih državnikov, kot sta na primer Naser in Burgiba. Francoske oblasti in njihove vojaške edinice (skupno 250 tisoč mož) se na osnovi sporazuma za sedaj drže ob strani in bodo nastopile samo v primeru, da bi jih poklicala na pomoč zakonita alžirska vlada.

Velika škoda bi namreč bila, če bi po tolikih žrtvah in tako dolgem političnem in vojaškem boju, pravkar doseženo zmago zasenčila nevarnost državljanske vojne, ki bi gotovo onemogočila pričetek konsolidacije nove države. Svobodoljubni svet zato upa, da bodo alžirski voditelji tudi tokrat pokazali svojo politično zrelost in preprečili medsebojno obračunavanje, s čimer ne bodo koristili le svojemu ljudstvu, temveč prispevali tudi k pomiritvi v tem važnem delu sveta.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst.

Zopet atentant?

V torek zjutraj se je slišalo močno streljanje ob progi Fortezza-Innichen v Bistriški dolini na Tirolskem. Streljale so vojaške straže na neznane postave, ki so se pomikale ob železniškem tiru. Po ostrih streljih so neznanci pobegnili v bližnje gozdove. Ko so patrole natančno preiskale železniške nasipe, so našle več vrečic smodnika pod nasipi. Ni bilo pa nobenih vžigalnih vrvic. Kljub temu menijo nekateri italijanski krogi, da se namerava poživiti nemško nacionalistično gibanje za Južno Tirolsko.

Za novega predsednika severno tirolskega Berg Isel Bunda (Zveza z gore Isel), ki ima namen vzdrževati nemštvo v Južni Tirolski je izvoljen poslanec Kranebitter. Novi predsednik je na glasu, da bo vodil ostro borbo za ohranitev nemškega značaja bocienske pokrajine. Vendar je v svojem govoru po izvolitvi poudaril, da bodo borci za Južno Tirolsko odložili orožje nasilja in se borili z orožjem duha za pravice rojakov južno od Brennerja.

VOJASTVO ODHAJA

Združene države so sklenile, da bodo odpoklicale iz Evrope nekaj svojih vojaških edinic. Postopoma bodo še to poletje umaknili 7500 vojakov, ki so bili prideleni k upravnim edinicom. Združene države so okrepile svoje posadke v Evropi od zadnje berlinske krize dalje za 40 tisoč mož.

Sedanji umik torej ne pomeni zmanjšanja, bojnih enot, ki se bodo po izjavi ameriškega obrambnega ministrstva še pomnožile.

SEJNI PRI PAPEŽU

V torek dopoldne je državni poglavar Segni uradno obiskal papeža Janeza XXIII. Segnija, ki je nosil najvišje papeško odlikovanje, podeljeno mu prejšnji večer, je spremljalo dvajset oseb, med temi tudi zunanji minister Piccioni. Sprejem je bil nad vse veličasten. Polurni razgovor med papežem in državnim poglavarjem je pa tekkel v pristrčnem ozračju. Ob koncu sprejema, katerega so prvič v zgodovini oddajali tudi po televiziji, sta si papež in predsednik izmenjala darove. Opoldne je državni tajnik Cicognani vrnil obisk v papeževem imenu na Kvirinalu.

Adenauerjev obisk v Franciji

Zahodnonemški kancler Konrad Adenauer se te dni nahaja na uradnem obisku v Franciji. Glede na izredno slovesni sprejem, ki mu ga je pripravil predsednik De Gaulle, kaže, da bi ta obisk moral dokončno potrditi in utrditi prijateljstvo in plodno sodelovanje med narodoma, katerih spori so v zadnjih 100 letih povzročili toliko gorja Evropi in svetu.

Kancler Adenauer bo obiskal več francoskih mest. V katedrali v Reimsu, ki so jo med zadnjo vojno uničili nemški bombniki in ki je bila obnovljena z ameriško pomočjo, bo skupno z De Gaulleom prisostvoval slovesni službi božji. Pomemben pa bo tudi drug dogodek, ki je morda edinstven v zgodovini francosko-nemških odnosov. V vasi Mourmelon bosta državnik prisostvovala mimohodu francoskih in nemških vojaških edinic. Tu se namreč nahaja ozemlje, ki ga je Francija dala na razpolago za vaje zahodnonemških oboroženih sil.

Državnika bosta seveda imela tudi vrsto političnih razgovorov. Po mnenju političnih opazovalcev bosta predvsem obravnavala

vprašanje evropskega združevanja, ki je postalo predvsem zato kočljivo, ker med zahodnimi državami ni enotnega stališča o temeljih in organizaciji omenjene politične skupnosti. Francija in Zahodna Nemčija imata nadalje več pomislekov glede vstopa Velike Britanije v Evropsko skupno tržišče.

Zdi se pa, da De Gaulle in Adenauer v tej zvezi ne bosta sprejela nobenega senzacionalnega ukrepa, ker hočeta z obiskora predvsem dokazati, da se je med državama in narodoma končno začela doba prijateljstva in sodelovanja.

Prehitro veselje

V francoskem mestu Saint Nazaire sta se dva kopača prehitro razveselila, da bosta obogatela. Pri kopanju za neko stavbo jima je nenadoma privrela na dan nafta v močnem curku. Vedno več se je nabiralo te dragocene tekočine. Delavca sta si od veselja padla kar v objem, ker sta pričakovala, da bosta prejela za odkritje veliko nagrado. Radost je pa trajala le malo časa. Pri natančnejši preiskavi se je izkazalo, da sta kopača s tako vnemo mahala s krampi, da sta prebila cevi naftovoda, ki je prav tam izpeljan proti pristanišču.

UNIVERZA V TRIDENTU

Te dni je prosvetni minister Gui sprejel posebno odposlanstvo iz Tridenta. Razpravljali so o ustanovitvi posebne univerze v Tridentu. Visoka šola bo imela samo eno fakulteto, in sicer za socialne vede.

Dve novi državi

V nedeljo je bila proglašena v Afriki 24. in 25. samostojna država. To je bivša belgijska kolonija Ruanda-Urundi. Ozemlje je razcepljeno na dve samostojni državi. Severna polovica se je organizirala kot republika Ruanda pod predsednikom Kaya-bando. Glavno mesto je Kigali, ki je s svojimi 3000 prebivavci najmanjša prestolnica na svetu. Južni del Urundi, ki se sedaj imenuje Burundi, je postal kraljevina pod vladarjem Mwabutsom IV. Prestolnica je Usumburu ob jezeru Tanganika in ima 50 tisoč prebivavcev.

Ruanda meri 26 tisoč kvadratnih kilometrov, Burundi pa 28 tisoč. Obe skupaj imata približno pet milijonov prebivavcev. Deželi sta poljedelski in živinorejski. Bogati so tudi rudniki kositra in dragocenega volframa.

Prodor v osvetlje

V soboto so spustili v Sovjetski zvezi v ozračje satelit Kosmos VI. Umetni trabant je obkrožil našo zemljo v 90 minutah. Letel je v oddaljenosti 360 kilometrov. Namen peleta je bil samo znanstven. V tem letu bodo spustili Rusi še več podobnih trabantov.

V Ameriki pa se pripravljajo na polet vsemirskega letala Mercury, ki bo sedemkrat obkrožil zemljo. Letalo bo vodila posadka astronautov. Za prihodnje leto imajo pa v načrtu odlet še večjega letala, ki bo kar osemnajstkrat letelo okoli sveta.

DRAGOCENE UMETNINE

V Londonu posluje velikanska umetnostna galerija in zbiralnica vsakovrstnih umetnin in starin, ki slovi po vsem svetu pod imenom Sotheby. Vsak mesec prireja tudi javne dražbe umetnin, ki so pa dostopne le debelim listnicam. Pri zadnji razprodaji je dosegla Michelangelova slika »Jezus pred Pilatom« vzklicno ceno 45 milijonov lir. Nenavadno visoko ceno so povzročili tudi odlomki nekega umetnikovega soneta, ki so napisani na zadnji strani platna.

Boj nepismenosti

Organizacija združenih narodov je po svojih strokovnjakih izdelala desetletni načrt za pobijanje bolezni, lakote, revščine in nevednosti. Za uresničitev te zadnje točke bo začela z velikopotezno akcijo za pobijanje nepismenosti. Po vsem svetu je še danes nad 700 milijonov odraslih ljudi, ki ne znajo ne pisati ne čitati. V to skupino spadajo v prvi vrsti ženske, kar se zelo pozna pri družinski vzgoji otrok. UNESCO, to je mednarodna kulturna organizacija v sklopu Združenih narodov, namerava v desetih letih znižati nepismenost vsaj za polovico. Stroški za ta načrt so preračunani na 800 milijonov dolarjev. Poravnali jih bodo delno Združeni narodi, delno pa prizadete države.

POCENI DOKTORJI

Policija v Milanu je prišla na sled sleparskim univerzam, ki so prodajale doktorske naslove po en četrt milijona lir. Rektor visoke šole z donečim naslovom »Accademia di studi superiori« je knez Francesco Amoroso d'Aragona. Njegov tajnik pa profesor Cominetti iz Genove. Ta je vodil dopisovanje z osebami, željnimi doktorskega naslova brez učenja. Po daljšem dopisovanju in plačilu pristojbine je bil doktorand povabljen v krasno opremljeno dvorano na »rektorjevem« stanovanju v Milanu. Kandidata so oblekli v togo in po lepem nagovoru mu je namišljeni rektor izročil veliko doktorsko diplomu. Kupčija s sleparskimi diplomami je nesla »akademskemu« senatu debele milijone.

Novi časi - nov koledar

Na zadnji seji osrednjega pripravljavnega odbora za II. vatikanski cerkveni zbor so razpravljali tudi o predlogih za reformo našega koledarja.

Ureditev koledarja ima velik pomen za cerkveno združenje vzhodnih Cerkv in tudi za vse naše civilno življenje. Objasnimo si ta dejstva v naslednjih vrsticah.

Še iz šolskih klopi nam je znano, da so šli Rimljani in narodi srednjega veka čas po »julijanskem koledarju«. Vpeljal ga je Julij Cezar leta 45 pred Kristusom. Naslanjal se je na račune egiptovskih astronomov. Ni pa upošteval razlike med sončnim in zvezdnim časom in se že čez nekaj desetletij ni več ujemalo štetje mesecev z letnimi časi. Tako daleč je prišlo, da so pomladne praznike obhajali jeseni.

Vse te napake so nagnile papeža Siksta V., da je sklical astronome na posvet. Razburkani časi so pa šele papežu Gregorju XIII. dovolili, da je leta 1582 razglasil nov »gregorijanski koledar«. Ukazal je zbrisati deset dni med 4. in 15. oktobrom, da bi se običajno časosčetje ujemalo s pomladanskim enakonočjem, ki so ga preračunali na dan 21. marca. Odredil je tudi, da se črta prestopni dan v vseh letih z dvema ničla ma, ki niso mnogokratniki števila 400. Kakor smo že rekli, je bila koledarska reforma zelo važna za vse civilno življenje tedanjega sveta. Novi koledar je prišel v rabo po vsem zapadnem svetu, le vzhodne Cerkve so ga odklanjale in se držale julijanskega.

Tu pa postaja zadeva s koledarjem bolj versko-organizacijskega značaja. Katoliška

Cerkev praznuje namreč največje praznike, zlasti velikonoč in božič, ob drugih dneh kot pravoslavna. Nekateri cerkveni očetje vidijo tudi v tej razliki oviro za zedinjenje ločenih bratov. Zato je prišel predlog, naj bodoči koncil uredi enoten koledar, ki bo ustrezal tako cerkvenim, kakor civilnim težnjam.

Novi predlog

Gregorijanski koledar namreč ni popoln. V 10.000 letih se pojavi pogrešek šestih dni. Glede velike noči pa velja v katoliški Cerkvi pravilo, da se mora obhajati prvo nedeljo po prvi spomladanski polni luni. Zato pade vsako leto ta praznik in z njim vred vsi ostali premakljivi na drug dan. Razlika praznovanja velike noči in božiča pri nas in pravoslavcih znaša tudi po 14 dni in več. Želja, da bi se po vsem krščanskem svetu obhajal skupni praznik Vstajenja na isti dan, je dala pobudo za nove koledarske reforme. Za osnovo bodo vzeli predlog, ki se nahaja pri Združenih narodih že od leta 1950 dalje. Po njem naj bi se leto delilo v štiri četrletja po 13 tednov vsako. Prvi dan v letu, kakor tudi vsako četrletje naj bi se začelo z nedeljo. Prvi mesec vsakega četrletja bi imel 31 dni, naslednja dva po 30. Zadnji dan v letu, ki bo imelo 365 dni, se vrine kot poseben dan, tako da lahko pade 1. januar na nedeljo. Vsako četrto leto se bo pa prištel še en prestopni dan.

Po tej uredbi bo velika noč vedno 8. aprila. Prav tako bodo obhajali ob stalnih dneh tudi vse ostale praznike po vsem krščanskem svetu.

Tržaškega

RAZPRAVA O DEŽELI

V poslanski zbornici se je v torek zaključila splošna razprava o zakonskem osnutku za deželo Furlanijo-Juljsko krajino. Včeraj pa se je pričela razprava o popravkih in spreminjalnih predlogih, ki so jih k omejenemu osnutku postavili razni poslanci.

V torek sta med drugimi govorila minister Medici in poročevavec komisije za ustavno vprašanja, demokristjan Rochetti. Prvi je v glavnem odgovarjal novofašističnemu poslancu Almiranteju, ki je proti ustanovitvi dežele nepretrgoma govoril nič manj kot sedem ur in 45 minut. Tako je dejal, da je ustanovitev dežele zadeva notranje politike in da ne more »imeti nobene vpliva na mednarodne odnose«.

Novofašistični prvak je namreč izjavil, da se z ustanovitvijo dežele Italija hkrati odpoveduje »pravici v bivši coni B Tržaškega ozemlja«. Na koncu svojega govora pa je minister Medici zagotovil, da bodo manjšine v okviru dežele zaščitene.

Poslanec Rochetti je o manjšinah dejal, da bodo z njimi ravnali tako, kot predvideva ustava. Izjavil pa je tudi, da njegova skupina nasprotuje predlogom, naj se 3. člen zakonskega osnutka spreminja, tako da bi pravice manjšin bile natančneje določene.

Več spreminjalnih predlogov k zakonskemu osnutku so postavili komunisti. Tako so glede vprašanja manjšin predložili štiri nove člene, s katerimi naj se izpopolni programatično načelo, ki ga vsebuje 3. člen predloženega zakonskega osnutka.

Razprava v poslanski zbornici se bo nadaljevala še več dni, ker so desničarske skupine trdno odločene nadaljevati boj proti deželi, oziroma otežkočiti odobritev ustavnega zakona o njeni ustanovitvi.

Opčine:

RAZSTAVA V OSNOVNI ŠOLI

Slovenska osnovna šola na Opčinah je priredila za zaključek šolskega leta razstavo risb in ročnih del. Svoje izdelke so razstavili učenci vseh razredov, tudi prvošolci. In prav ti so najbolj presenetili obiskovalca, zlasti tistega, ki je obiskoval še osnovno šolo starega tipa. Tak človek si namreč težko predstavlja, če ni videl te razstave, kaj se danes že nauče učenci prvega razreda, po novih pedagoških metodah. Skoraj ni mogoče verjeti, da so izdelali vsa tista ročna dela res prvošolci sami. Razstava je nudila najlepši dokaz, kako zelo je napredovala v zadnjem času pedagoška veda in kako izpopolnjeni, hkrati pa poenostavljeni so vzgojni in učni sistemi.

V sobah, kjer so bila razstavljena ročna dela učencev ostalih razredov, je bilo videti stvari, ki bi delale čast marsikateremu obrtniku in obrtnici, pa tudi umetnikom. Videli smo stvari, n. pr. nekaj risb Alenke Stare ali plastične figure Brune Carli, ki so neprimerno bolj pristržne in doživljene kakor najbolj slavljene produkti tako imenovane »naivne umetnosti« veliki. Obiskovalec se ni mogel nagledati prodajavke pečeni kostanjev z otroki, ki stojijo okrog njene pečice, s šolo v ozadju, ali pa toplih barv in pristržnih figur na slikah male Alenke in

tolikih drugih njenih sošolcev in sošolk, katerih imen si nismo mogli zapomniti. Marsikatera tistih risb bi bila vredna, da pride v okvir, vsaj na steni domače hiše.

Razstava je bila najlepši dokaz za visoko raven slovenske osnovne šole na Tržaškem in za kvaliteto ter prizadevanja naših šolnikov. Taka šola nudi otroku bogastvo, ki mu ga ne bo mogel nihče nikdar več vzeti.

Sesljan:

USPELA RAZSTAVA DOMAČIH VIN

V torek se je na županstvu v Nabrežini sestal odbor, ki je priredil prvo razstavo domačih vin v Sesljanu. Odbor je po pregledu opravljenega dela ugotovil, da je prireditelj prav dobro uspela. Obisk razstave je bil nadvse zadovoljiv in vsi obiskovalci so pohvalili tako pobudo kot razstavljene pridelke.

Prireditelji so posebni komisiji strokovnjakov zaupali nalogo, naj oceni razstavljena vina in naj določi nagrade vinogradnikom, ki so se udeležili prireditve. Sklenjeno je tudi bilo, da bo prihodnje leto druga razstava, in sicer v kraju, ki bo pravočasno določen.

Letošnja prireditelj je dokazala, da se na področju devinsko-nabrežinske občine pridelajo kvalitetna vina, ki gredo tudi dobro v prodajo. Na razstavi so namreč v 3 dneh stočili kakih 25 hektolitrov posameznih vin. To je vsekakor spodbudno za domače kmetovavce, da se s še večjo vnetostjo posvetijo vinogradništvu, ki je poleg živinoreje, glavni vir njihovih dohodkov.

Tržaški občinski svet:

SPLOŠNI REGULACIJSKI NAČRT ODOBREN

Na ponedeljkovi redni seji tržaškega občinskega sveta so svetovavci z večino glasov odobrili novi splošni regulacijski načrt za mesto Trst. Načrt bo sedaj proučil prefekturni upravni odbor in nato bo vrnjen občinski upravi. Tedaj bo 60 dni na razpolago občinstvu, da si ga ogleda in lahko predlaga popravke. Šele po poteku tega roka bo načrt ponovno postal predmet razprave občinskega sveta. Končno bo regulacijski načrt dostavljen pristojnemu ministrstvu v odobritev.

NOVI TAJNIK TRŽASKE KD

Na občnem zboru tržaške Kršč. demokracije je bil med drugim izvoljen novi strankin širši in ožji odbor. Za političnega tajnika je bil imenovan dr. Guido Botteri, medtem ko je dosedanji tajnik Corrado Belci postal namestnik tajnika in referent za zakonodajne zadeve v zvezi z deželo Furlanijo-Juljsko krajino.

Dr. Botteri je časnikar in sourednik značne politične revije »Trieste«. V časnikarskih in političnih krogih ga med drugim prištevajo med dobre poznavce manjšinskega vprašanja.

ZRELOSTNI IZPITI

S pismeno nalogo iz italijanščine so se v ponedeljek začeli po vsej državi zrelostni in usposobljenostni izpiti. Slovenskih ma-

turantov iz Trsta in Gorice je letos skupno 85. Izpiti so na posameznih slovenskih srednjih šolah v Trstu.

Na klasični gimnaziji je 11 kandidatov, na višji realni gimnaziji 14, na učiteljski 21, na trgovski akademiji pa 39.

Vsem kandidatom želimo dosti uspehov!

RAZMERE SE SPREMINJAJO

Jugoslovanski dan na tržaškem velesejmu se je kot običajno tudi letos zaključil z velikim sprejemom na jugoslovanskem kongresu v Trstu. Razlika med sedanjem in bivšimi prireditvami je v tem, da so bili prvič prisotni tudi dr. Branko Agnetto, ing. Boris Sancin, prof. Anton Kacin in dr. Teofil Simčič.

NIZJI TECAJNI IZPITI

Na Strokovni industrijski šoli v Dolini so z uspehom opravili nižji tečajni izpit naslednji kandidati: Bandi Jordan, Bandi Viljem, Gropajc Marjan, Krajič Mirko, Rapoteč Boris, Zobec Oskar, Česnik Lidija, Pregarc Sonja, Strajn Sonja in Zerjal Marija. 13 kandidatov bo pa polagalo popravne izpite v jesenskem roku.

Beneška Slovenija

TIPANA

V soboto zjutraj bi se bila kmalu pripetila huda prometna nesreča na cesti, ki pelje proti Brezjam. Z avtom »Fiat 600« ki je last našega župnika, se je peljal domačin Vincenc Kerktič proti omenjeni vasi. Nasproti mu je pridrvel vojaški tovornjak. Na ozki cesti se je bilo težko izogniti in trčenje je bilo neizogibno. K sreči ni bilo osebnih žrtev, toda župnikov avtomobil je bil hučo poškodovan. Oblastva raziskujejo, kateri izmed vozačev je zakrivil nesrečo. Vzrok pa je, kakor že dostikrat pri nas: slaba cesta.

TAVORJANA

V naši občini se je že razširila volivna mrzlica. Ker je prejšnji občinski svet odstopil, so razpisane nove volitve za v nedeljo, 22. julija. Prejšnjo nedeljo, to je 27. junija, je potekel rok za vlaganje volivnih list. Predvidevali smo tri liste kot pri prejšnjih volitvah. Kandidati z liste, ki je nosila znak petelina, so se to pot porazdelili na ostali dve. Demokrščanska ima samo 13 kandidatov, ker je komisija v zadnjem hipu črtala tri, ker niso bili pravilno prijavljeni. Na tej listi so tudi trije slovenski rojaki. Druga lista z »naklom in grozdom« ima vključenega enega Slovenca. Ti štirje naj bi predstavljali Mažarole, Tamar in Drejane. Po teh vaseh se pa ne opaža preveliko volivno navdušenje. Ljudje pravijo, da se jih spomnijo samo ob volitvah. To bo res, če povemo, da Drejane in Tamar še kolovoza nimajo. Vse morajo znesti na hrbitih. Če bo po volitvah boljše, pa res ne vemo.

RAJBELJ

Že zadnjič smo pisali o ministrskih obiskih v našem rudniku. Slišale so se tudi obljube, da bosta prav rajbeljski svinec in cink postala »zlato« za našo okolico in vsa videmska pokrajino. Naš rudnik bi res mogel pomeniti enega izmed trdnih temeljev našega gospodarstva, če bi bil v drugačnih rokah in bi v njem vladale drugačne razmere.

Da je res tako, je potrdila tudi razprava na seji videmskega pokrajinskega sveta. Gre

SOLSKKE RAZSTAVE

Ze nekaj let sem se je ustalila lepa in potrebna navada, da pokažejo nekatere naše goriške šole uspehe učencev ob zaključku šolskega leta.

Nižja srednja in strokovna šola sta priredili razstavo risb v ulici Randaccio. Priznati moramo, da se od leta do leta opaža vedno večji napredek učencev. Nekateri dijaki so pokazali precej samostojnega umetniškega čuta. Štirje so dobili tudi nagrade. Ti so Zdenko Hvala ter Milojka Devetak oba iz 3. razreda gimnazije, s strokovne šole pa sta bila nagrajena Danijela Komic in Silvan Lavrenčič iz 2. razreda. Pohvaljenih pa je bilo 17 dijakov s srednje in 11 s strokovne šole.

Posebna novost je bila razstava dijaških zvezkov iz verouka, ki so jih šolarji opremili s simboličnimi risbami pod vodstvom kateheta g. Komjanca.

V četrtek popoldne so nas povabili k razstavi v dvorani Trgovinske zbornice naši najmlajši iz otroških vrtcev. Pokazali so ročne izdelke tudi otroci iz slovenskih vrt-

cev v Šolskem in Novem domu. Razstavo sta si ogledala tudi župan in šolski skrbnik, ki sta se pohvalno izrazila o ličnih izdelkih naših malčkov. Pohvalo moramo izreči tudi obema voditeljicama otroških vrtcev.

DUHOVNIŠKE OBLETNICE

Mnogi duhovniki goriške nadškofije obhajajo letos zlate in srebrne mašniške obletnice. Med zlatomašniki so gospodje: Bressan, župnik v Borghanu; Falzari, župnik v Dolenjah in Plet, župnik v Marianu.

Petindvajsetletnico mašniškega posvečenja pa obhajajo tudi nekateri naši rojaki, in sicer župnik v Podgori Bernard Špaccapan, ki je bil posvečen 22. maja 1937. Dne 3. avgusta bosta praznovala srebrno mašo dr. Alfonz Čuk, ki se sedaj nahaja v Ameriki, in stolni kanonik dr. Klinec, ki je bil posvečen 18. decembra 1937. Vsem jubilatortom izrekamo spoštljiva voščila in čestitke.

PEVMA

Naša nekdanja vas, zdaj že goriško predmestje, se v marsičem spreminja in obnavlja. Vendar pa nam še nekaj manjka; pravzaprav ne nam starejšim, pač pa našim otrokom. Manjka jim namreč kako igrišče, ker pri nas niso samo otroci iz kmetijskih družin, ampak tudi taki, ki bi radi par prostih popoldanskih ur prebili na prostem pri igri. Ker nimajo zdaj pri mernege prostora, se motoviliijo in brcajo žogo kar na trgu okoli spomenika padlim. Njih igranje je združeno z veliko nevarnostjo, ker je promet po cesti zelo živahen. Obenem pa razigrani šolarji povzročijo z žogo tudi kako škodo na šipah ali izložbah, kot se je že pripetilo. Prav bi bilo, da bi naši občinski možje poskrbeli mladini za primerno poletno igrišče; saj prostora proti potoku ne manjka.

SMRT

V ponedeljek je umrl v bolnišnici pri Sv. Justu znani goriški hotelir Karel Prinčič. Star je bil 74 let in še pred letom čvrst in močan možak. Zavratna bolezen, zaradi katere bi mu bili morali polagoma amputirati nogo, ga je spravila v grob.

Pokojnik je bil v mestu znana oseba. Z lastnim trudom je postavil dvojce odličnih hotelov »Europa« in »Corso« v sredini Gorice. Znanci in prijatelji želijo pokojniku večni mir.

TOMBOLA

Običajna goriška tombola na praznik sv. Petra in Pavla privablja že skoro pol sto letja na tisoče meščanov in deželanov na Travniki. Na praznik je razgal dež na tisoče ljudi, ki so na trgu čakali, da se jim posreči dobiti 70 tisoč lir za tombolo ali vsaj 20 tisoč za činkvino, če ni drugače pa vsaj 10 tisoč kvaterne ali zadnje tombole za tolažilo.

V nedeljo je vendarle pustilo vreme, da se je tombola odigrala, čeprav z običajno polurno zamudo. Prvi dobiček je bil bolj reven, ker si je 10 tisoč lir delilo kar šest oseb. Činkvino sta zadela dva, in sicer Anton Klanjšček iz Števerjana ter neki študent. Tombolo je pa odnesla, med žvižganjem nevoščljivcev, predilniška delavka Elvira Bandelj iz Podgore.

Iz Goriške

ŠTMAVER

Pri nas se radi pohvalimo, da imamo elektriko, napeljan vodovod, telefonsko kabino, ponoči osvetljeno cerkev in kaj vemo se česa. Kadar pa pride razgovor na naše ceste, takrat vse umolkne, kot da bi Štmaverci morali s helikopterji zletati iz doline v svoje zaselke. Naša »glavna« cesta od mosta čez Pevmico navzgor je še vedno taka, da je strah za pešce in vozila. Nobena oblast se ne loti popravil. Ozka in nevarna je tudi pot, ki pelje proti podsabotinskemu bloku. Ob nedeljah je v hladni dolinici vse polno avtov, čudno je le to, kako se izogibajo drug drugemu in da se še ni pripetila pri tolikšnem prometu kakšna hujša nezgoda.

KDO NAJ NAS BRANI?

Ostro razpravljanje za ustanovitev dežele in proti njej je privedlo v Gorici že kar do smešnih položajev. Podobno je tako kot v Butalski vasi, kjer je gorelo, a niso Butalci iz vaškega samoljubja pustili sosednjim gasivcem k ognju.

Tako je tudi z našo še ne rojeno deželo. V Gorici se je namreč ustanovil poseben »Obrambni odbor« za pravice in blagor Gorice, ki je pod okriljem liberalne stranke. Ta pravi, da je edino poklican braniti koristi našega mesta in pokrajine. Izrazil se je tudi proti deželi Furlaniji-Juljski krajini.

Proti temu odboru se je pa dvignil v ostrem odgovoru goriški mestni svet, ki po svoje zopet popolnoma pravilno poudarja, da je le on od volivcev pooblaščen zastopati mestne koristi. Očita tistemu odboru, v katerem sedijo večinoma zastopniki trgovskih krogov, da skušajo svoje osebne ali stanovske koristi preveč splošiti. Prav tako tudi ogorčeno odbija očitke liberalcev in trgovcev, češ da občinski svet ne brani dovolj koristi mesta.

Za našo obrambo imamo dosti vnetih ljudi in organizacij; vsaka si prisvaja izključno pravico, skrbeti za naš časni blagor. Kaj se pa za hrbtom skriva, bo prav kmalu jasno.

TOČA IN NEURJE

Prejšnji teden je prinesla nenadna vremenska sprememba tudi neurje in točo. Od vseh strani države prihajajo poročila o veliki škodi, ki jo je toča prizadejala posevkom. Posebno močno so udarjeni kraji v spodnjem Padskem porečju in v okolici Roviga. Škodo na žitu, koruzi in sladkorni pesi cenijo na eno milijardo in 250 milijonov lir. Ponekod je uničenih 98 odstotkov pridelka. V Furlaniji je toča pobila polja v okolici Ogleja in Aiella. Hudo je prizadeta tudi Karnija. Na Goriškem je toča priletela k sreči obenem z dežjem in ni zato povzročila tako velike škode. Huje je pa po brežinah od Barkovelj do Opčin. Nekaterim je vzelo tudi tri četrt vinskega pridelka.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravljalni listi ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

- Kanalska dolina

namreč za obnovo obratnega dovoljenja sedanji rudniški družbi, ki bo poteklo prihodnje leto. Demokristjanski poslanec Toros je na seji predlagal, naj se izda nova dovolilnica pod pogojem, da družba uredi v Rajblju tudi moderno topilnico za rudo. Doslej se je namreč izkopana rudnina prevažala v druge topilnice in se je na ta način zmanjševala zaposlenost domačih delavcev. Nadaljnji predlogi so šli tudi za tem, naj bosta država in bodoča dežela zastopani v upravi in pri dobičku rajbeljskega rudnika, ne pa da se človeki zasebnemu kapitalu ves monopol pri izrabi naših podzemskih zakladov. Za Torošev predlog so glasovali tudi komunisti in socialisti.

Liberalni zastopnik je pa branil rajbeljsko družbo pred očitki, da zanemarija tehnični in organizacijski razvoj rudnika. Navajal je celo, da zadnje čase sploh ni prišlo do večjih nesreč v rovih, kar pa vemo, da povsem ne ustreza resnici.

Res je, da se je proizvodnja podvojila in da so rovi dosegli od prejšnjih 240 metrov globine zdaj že 400 metrov. Doslej se nakoplje skoro tri milijone in pol ton rude na leto. Zato je še bolj potrebno, da se v Rajblju in okolici postavijo vsi potrebni obrati za dokončno predelavo rude v cink in svinec. Le na ta način se bo povečala zaposlitev domačinov in se ne bodo stekali številni milijoni samo v žepe zasebnikov.

ZABNICE

Sliši se, da bomo kmalu imeli spremembo v naši fari. Domači župnik g. Zimic se menda odpravlja na drugo službeno mesto. Nameščen bo, kot pravijo, za dušnega pastirja v videmski bolnišnici. Zabančanje se sprašujejo, koga bo poslala k nam cerkvena oblast za župnika. Upamo, da bo prišel tak dušni pastir, ki bo umel govoriti z vsakim faranom v njegovem materinem jeziku, kakor je bilo doslej.

Prejšnjo nedeljo smo opazili precej živahen dotok izletnikov in turistov iz Avstrije. Na obmejnem prehodu pri Kokovem so našteali nič manj kot pet tisoč avtomobilov, ki so šli čez mejo. Upamo, da se bo vreme tako ustalilo, da bo kaj tujskega prometa.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Baletni večer u Gorici

V Gorici že nekaj let deluje državno priznana šola klasičnih plesov. Vodita jo bivši baletki in koreografinji opernega gledališča v Buenos Airesu Itala Bert in Mimy Brandolin. Solo obiskuje kakih 60 gojenk in dva gojenca. Sobotni baletni večer je pokazal, da je šola dosegla že lepe uspehe. Spored je bil zelo bogat. Obsegal je baletne na glasbo znamenitih skladateljev Ponchiellija, Johanna Straussa, Sibeliusa, Gershwin, Mozarta, Kačaturjana, Heykensa, Rossinija, Čajkovskega, Lea Delibesa in Saint Saensa. V prvem delu sporeda so nastopile najmlajše, v drugem pa odraslejšje gojenke. Tretji del programa je sestavljala baletna enodejanka »Plesna šola«, ki jo je napisala koreografinja Mimy Brandolin na glasbo Johanna Straussa. Solo obiskuje tudi več slovenskih deklet, med njimi Nadja Leban in Milojka Saule, ki sta na prireditvi imeli vidnejše vloge. Prva je podala Sibeliusov »Žalostni valček«, druga pa Saint Saensovo »Labodovo smrt«. Skupno s plesavcem Gianom Paolom Giordanom sta še nastopili Lebanova v baletu »Slikar in muza« na Gershwinovo glasbo, Sauletova pa v Kačaturjanovem »Gopakua«. Dalje je Lebanova odplesala glavno vlogo v baletni enodejanki »Plesna šola«, ki je bila zaradi težjih figur precej zahtevna. Obe baletki sta uspešno izvedli svoje vloge. Pokazali sta, da dobro obvladujeta baletno tehniko ter da se približujeta tehnično brezhibnemu izvajanju. V nastopih Lebanove pa je bilo tudi opaziti, da ima ta gojenka že kar prefinjen smisel za pravilno in občuteno interpretacijo zlasti klasičnih skladb. S svojimi dosedanjimi nastopi (Lebanova je nastopila tudi v opereti

»Boccaccio« v uprizoritvi Slovenskega gledališča iz Trsta) sta Lebanova in Sauletova pokazali, da bosta z resnim prizadevanjem in s strogo avtokritiko lahko dosegli lepe uspehe na področju te plemenite umetniške zvrsti.

—0—

70-LETNICA JUŠA KOZAKA

Te dni obhaja svojo 70-letnico slovenski pisatelj Juš Kozak. Pisatelj, kot znano, je doma iz Ljubljane, katero tudi opisuje v svojih delih. Najlepši spomenik nekdanji Ljubljani iz časa svoje mladosti je postavil v romanu »Sent Peter«. Pred drugo svetovno vojno je urejal »Ljubljanski zvon«, po drugi svetovni vojni pa več let revijo »Novi svet«, nakar je bil imenovan za upravnika Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Zdaj je v pokoju. Njegove najbolj znane knjige so, poleg romana »Sent Peter«, »Celica«, »Maske«, »Lesena žlica« in »Balada o ulici«. Cenjene so zlasti njegove novele.

NORVEŠKI PEVCI PRI NAS

Te dni je gostoval v predverju ljubljanskih Križank skoraj 50-članski mešani akademski pevski zbor iz norveške prestolnice Oslo. Zbor vodi Arnulv Hedstad. Zbor je pel norveške ljudske pesmi in skladbe norveških skladateljev, na sporedu pa je imel tudi nekaj ljudskih pesmi jugoslovanskih narodov. V sredo pa so tudi na naši radijski postaji v Trstu posneli na trak njihove izvedbe, da jih bomo lahko slišali v radijskih oddajah.

Spiras Skouras odstavljen

Te dni se je sestal upravni svet ameriške filmske družbe »Twentieth Century Fox«. Na seji je odstavljen dosedanjega predsednika Spirosa Skourasa. Ta je zaslužil do zdaj kot predsednik družbe po 139 tisoč dolarjev na leto, to je nekaj manj kot 7½ milijona lir na mesec. Družba ga je obtožila, da ji je povzročil preveč stroškov in prehude izgube. Skouras je namreč odgovoren za to, da je najel Elisabeth Taylor kot glavno igravko v filmu »Kleopatrina«, ki je stal družbo mnogo več kot je bilo predvideno. Skupaj s svojo družino poseduje Skouras 5% delnic družbe »Twentieth Century Fox«. Poleg tega, da je povzročil družbi s svojim protežiranjem Elisabeth Taylor veliko škodo, pa je tudi že zelo v letih. Kljub temu pa se Skouras ne da ugnati in je pripravljen voditi dolgo pravdo, da bi si obdržal svoje mesto kot ravnatelj družbe. Lani pa je znalš primanjkljaj družbe kar 22 milijonov dolarjev. Take izgube ni družba »Twentieth Century Fox« še nikoli utrpela.

Spiros Skouras je, kot že njegovo ime razodeva, grškega rodu. Rodil se je kot sin grškega ovčjega pastirja. V Ameriko je prispel kot mladenič, reven kot cerkvena miš.

Berlinski filmski festival

Glavno nagrado na berlinskem filmskem festivalu, ki se je zaključil sinoči, je dobil angleški film »A Kind of Loving« (Oblika ljubezni). Film prikazuje ljubezensko zgodbo v industrijskem okolju v Angliji. Zrežiral ga je John Schlesinger. Glavne vloge igrajo Alan Bates, June Ritchie in Thora Hird. Nagrado za najboljšo režijo je dobil Francesco Rosi za film »Salvatore Giuliano«. Kot najboljši igravec je bil odlikovan Američan James Stewart za vlogo v filmu »Mister Pobs gre na počitnice«. Nagrado za najboljšo žensko vlogo si delita Američanka Rita Gam in Švedinja Liveca Lindfors za vloge v filmu »No Exit« v ameriško-argentinski koprodukciji. Posebno nagrado za otroškega igravca je dobila korejska deklica Jon Jung Sum za vlogo v filmu »Zadnji dan«. Zlatega medveda za najboljši kratki film je dobil nizozemski film »Umetnik Karel Appel«. Zahodno-nemški film o otočju Galapagos je dobil srebrnega medveda. Kot najboljši mladinski film pa je bil nagrajen izraelski »Dajte mi deset obupanih mož«, ki prikazuje dogodivščine nekega Kibuca

„Evropski forum v Alpbachu“

Osemnajsti cikel mednarodnih univerzitetnih tednov pod naslovom »Evropski forum v Alpbachu« v avstrijskih Alpah bo trajal letos od 18. avgusta do 5. septembra. Predavanja bodo ubrana na splošno temo »Azija in zahodni svet«. Posamezna predavanja bodo imela naslove »Metafizika na Vzhodu in na Zahodu«, »Vpliv evropske miselnosti na Azijo po prosvetljenstvu«, »Dogmatična teologija zahoda in nedogmatično religiozno mišljenje Vzhoda«, »Psihične tehnike in terapije na Zahodu in Vzhodu«, »Zgodnje visoke kulture v Zah. Aziji«, »Dialektični materializem in ekzotna znanost«, »Zgodovina evropske kolonizacije v Aziji«, »Oblikovanje kapitala in gospodarska rast« ter »Moderno slikarstvo na Japonskem«. Poleg tega bodo na sporedu še predavanja z debatami »Enostnost sveta«, »Tradicija in modernost v učenem sistemu visokih šol«, »Oblikovanje kapitala in kapitalni trg« in »Evropsko in azijsko meništvost«. V okviru mednarodnih univerzitetnih tednov v Alpbachu bosta prirejeni tudi razstavi knjig in umetnin ter serija koncertov.

60-letnica H. Luetzelerja

Umetnostni zgodovinar H. Lützelar je 27. januarja doživel svoj 60. rojstni dan. Je sin porenskega rokodelskega umetnika. Kot učenec genialnih učiteljev Maxa Schellerja, Paula Clemena, Wilhelma Worringerja in Paula Hankammerja je že leta 1924 kot 22-leten dosegel doktorat s tezo »Forme umetnostnega spoznanja«. Leta 1931 je dobil profesuro estetike; tedaj je delal predvsem za teorijo poezije. Kot vzornega katoličana ga je hitlerizem izrinil z univerze in mu prepovedal pisanje in predavanja. Po vojni je bil imenovan za ravnatelja uemtnostno zgodovinskega inštituta bonnske univerze. Umetnost mu ni bila nikdar nekaj izoliranega, vedno jo je tolmačil v celotnem obsegu življenja, ji opisoval okolje, njeno sociološko in zlasti religiozno funkcijo. Glavna dela: »Führer zur Kunst«, »Kunst der Völker«, »Weltgeschichte der Kunst«. Z njimi je posredoval med umetnostjo in nemškimi katoličani, ki so dolgo nezaupljivo opazovali življenje umetnosti.

Podelitev nagrad

„Eiffelov stolp“

Sinoči so podelili v Rimu srebrne nagrade Eiffelov stolp, ki jih podeljuje zveza italijanskih filmskih časnikarjev najboljšim filmskim igravcem, igravkam in režiserjem. Za leto 1962 so dobili nagrade Serena Vergano za vlogo v filmu »Il brigante«, Franca Bettoia za film »Dan za dnem obupno«, Daniela Rocca za film »Razporoka po italijansko«, Nino Castelnuovo za film »Dan za dnem obupno«, Sergio Fantoni za film »Streljanje na goloba«, Leopoldo Trieste za film »Razporoka po italijansko«, Ugo Tognazzi za film »La voglia matta« in »Il mantenuto« ter režiser Elio Petri za film »Šteti dnevi«.

Kot najboljša tuja igravka je dobila nagrado Annette Stroyberg. Nagrado »Prvo delo« pa je dobil režiser Alfredo Gannetti za film »Dan za dnem obupno«. Posebno nagrado v obliki Eiffelovega stolpa je dobila Jane Mansfield.

Iz kulturnega življenja

• V nacionalni knjižnici v Parizu so odprli razstavo v spomin filozofa Blaisa Pascala za 300-letnico njegove smrti. Razstava omogoča pregled njegove velikanske dejavnosti na znanstvenem in filozofskem področju, pa tudi na njegovem zasebnem življenju. Razstavljeni so tudi razni predmeti in rokopisi, med katerimi vzbujajo največ pozornosti rokopis Pascalove knjige »Misli«. Ta rokopis je Pascal vedno nosil s seboj v vrečici. Razstavljen je tudi košček njegovega pasu, s katerim se je mrtvičil in v katerega so bile vdolane ostre konice. Ta pas je nosil za pokoro cela leta.

Papežovo pismo kanadskemu kardinalu

Papež Janez XXIII. je poslal nadškofu in kardinalu v Montrealu v Kanadi, Paulu Legeriju pismo, v katerem govori o vlogi in pomenu filma in televizije na javno mnenje in ljudsko moralo. Pismo je v zvezi s študijskimi dnevi, katere je priredil v Montrealu mednarodni katoliški filmski urad v sodelovanju z mednarodno katoliško zvezo za radio in televizijo. Na tem zborovanju razpravljajo v glavnem o temi: »Ustvarjalci filmov in televizijskih oddaj«.

Papeško pismo poudarja, da je gotovo, da stalno narašča vpliv filma in televizije na človeštvo in ta vpliv bo še rasel. Zato pismo opozarja na načela, katerih bi se morali držati avtorji filmov in televizijskih oddaj. Posredovati bi morali globoko versko kulturo in imeti bogato notranje življenje. K srcu bi si morali vzeti skrb, da bi ustvarjali v zaupljivem sodelovanju z mednarodnimi katoliškimi uradi, ki so se specializirali za film in televizijo. Ozirati bi se morali na zahteve Cerkve, kar zadeva moralno plat in versko vsebino njihove umetniške proizvodnje. To bi gotovo ne bilo v škodo njihovega talenta — nadaljuje pismo — ampak bi jim pomagalo, da bi bile njihove stvaritve v prid njihovim lastnim dušam in dušam drugih ljudi, da bi bile vir miru in veselja, ne pa da vzbujajo v ljudeh motnje in kes.

Pismo se zaključuje z izrazi upanja, da bo skupni napor katoliških organizacij privedel do ustanovitve takih filmskih in televizijskih centrov, ki bodo ustrezali potrebam časa in kraja. V njih bodo lahko našli umetniki v najboljših pogojih duhovno in moralno oporo, ki jo nujno potrebujejo pri izvajanju svojega plemenitega poklica.

v Palestini za časa britanske oblasti. Mednarodno razsodišče katoliškega filmskega centra pa je nagrajilo film Ingmarja Bergmana »Kot v ogledalu«.

LJUBLJANSKI PEVCI V NEMCIJI

Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane gostuje te dni na drugem nemškem študentovskem glasbenem festivalu v Tübingenu, nad katerim ima pokroviteljstvo predsednik republike dr. Lübke. V okviru festivala so ljubljanski pevci nastopili tudi v Stuttgartu, a posebno lep uspeh so dosegli v Tübingenu samem. Na festivalu je nastopilo 20 pevskih zborov z največjih nemških univerz, medtem ko so bili ljubljanski študentje edini tuji gostje. Zbor ljubljanskih študentov »Tone Tomšič« se zdaj odpravlja na turnejo po velikih mestih Zah. Nemčije. Nastopil bo v Berlinu, Hamburgu, Hannoveru, Darmstadtu, Kölnu, Münchenu, Aachenu in Koblenzu. Nastopili bodo tudi še v Stuttgartu, kjer bo prenašala njihov nastop televizija.

GOSPODARSTVO

Posojila v okviru Zelenega načrta

Kmetovavci - neposredni obdelovalci, soudeleženci pri kmetijskem obratovanju in koloni - spolovinarji lahko dobijo v okviru Zeienega načrta ena do petletna posojila po znižani obrestni meri, in sicer:

a) za nakup gnojil, semen, zaščitnih sredstev in vsega potrebnega za zagotovitev pridelka se lahko dobi posojilo, ki traja do 12 mesecev in za katero je potrebno plačati 3% obresti;

b) za nakup kmetijskih strojev, bodisi domačega - italijanskega ali inozemskega izvora, se lahko dobi posojilo po 3% obrestih in ki lahko traja 5 let;

c) za nakup plemenske živine, za moderniziranje kurnikov in drugih živinorejskih naprav, za zboljšanje - rigoljanje zemljišč, za izvedbo temeljnega gnojenja na teh, za nakup sajenic in semen, sploh za nabavo vsega, kar omogoči povečanje ali zboljšanje proizvodnje, se lahko dobi posojilo po 2% obrestih in ki traja lahko do 5 let. Če pa je dotični kmetijski obrat v predelih, ki so bili proglašeni za gorate, se zniža obrestna mera posojila od 2 na 1%.

PISKAVOST FIŽOLA, GRAHA, BOBA...

Razen fižola se okuži vse ostalo sočivje (grah, bob, pešek, leča itd.) samo na njivi in pride že okuženo, to je z zaleženim jajčcem v šrambo. Če je zrnje tega sočivja zdravo, ostane zdravo tudi potem in se v šrambi ne okuži več. Pri fižolu je drugače. Tudi fižol pride navadno že okužen z njive v šrambo, a se v šrambi lahko ponovno okuži. Zato opazimo pri nezaščitenem starem fižolu na posameznih zrnih kar kopico lukenj, na nezaščitenih grahovitih zrnih pa le po eno.

Vse to pomeni, da moramo zrnje sočivja pravilno razkuževati. Ker pride v šrambo že na njivi okuženo zrnje, ga moramo takoj razkužiti in ne smemo čakati, da se pokažejo žužki. Prepričani smo lahko, da je zaradi žužkov že v zrnju. Za razkuževanje sočivja uporabljamo ista sredstva, kot za zaščito žita ali koruze: ceregamma, fitto-gamma cereali itd. Za sočivje moramo podvojiti za žita svetovano količino. Za vse sočivje, razen za fižol, zadostuje ena razkužitev, medtem ko moramo fižol razkužiti vsakih 5 mesecev.

DRŽAVNE GOZDARSKE DREVESNICE

V Italiji imajo nad 800 ha površine in da jo letno okoli 150 milijonov gozdnih drevesc, od katerih jih 4/5 država porabi za pogo-zdovanje in utrjevanje terena, 35 milijonov drevesc pa dobijo zasebniki zastoj za njih pogozdovanje.

BEG Z DEZELE V MESTA

se v Italiji nadaljuje in po podatkih Osrednjega statističnega urada je v razdobju pomlad 1961 — pomlad 1962 zapustilo kmečko zemljo 480.000 ljudi in se je odstotek v kmetijstvu zaposlenega prebivalstva znižal iz 27%, medtem ko je leta 1951 znašal še 42%. Tako se je torej v dobrih 10 letih kmečki živelj v Italiji skrčil več kot za 1/3. Zato pa nima kmetijstvo na razpolago dovolj delovne sile.

Kdor se hoče poslužiti ugodnosti pod a, b in c, dobi na Kmetijskem nadzorništvu vsa potrebna pojasnila. Ista se dobijo tudi pri denarnih zavodih, ki dajejo posojila.

—0—

600.000 q JAGOD

Na toliko cenijo letošnji pridelek jagod v Italiji. Na vsem svetu pridelajo največ jagod ZDA, kjer znaša letni pridelek okoli 2,5 milijona stotov. V Evropi je danes na prvem mestu Italija z zgornjim pridelkom, na drugem Francija, ki pridelava okoli 400.000 stotov. Vrednost letošnjega italijanskega izvoza jagod cenijo na 4 milijarde lir.

Pred dnevi je bil v Imoli sestanek »jagodarjev«. Proglasili so, da je najbolj cenjena sorta »Madame Moutot«, na drugem pa Souvenir de Charles.

Uši na fižolu in bobu

Uši, in sicer navadno črne uši, napadajo tako bob kot fižol, posebno raklarja. Če imajo uši na izbiri fižol in bob, se bodo spravile vse na bob, ker jim ta bolj prija. Zato nekateri kmetovavci in vrtnarji zasadijo poleg fižola - raklarja vedno tudi nekoliko stebel boba. Pravijo, da so tako delali naši očetje in dedje. Ko je bobovo steblo pošteno obloženo z ušmi, jih poškrbijo z enim ali drugim zaščitnim sredstvom, katerih je toliko, da je težka samo izbira. Naši dedje so taka, z ušmi obložena stebela vrgli v ogenj.

CRNI RIBEZ

V začnjenih letih je postal »črni ribez« zelo moderen in ga širijo vsaj v vseh državah Srednje Evrope, a najbrž tudi v drugih. Pridelek se prav lahko proda. Lansko leto je imel ceno okoli 200 lir za kg, letošnja pa bo mogoče nekaj višja.

ŽENA IN DOM

KAMILICNI CVETI SLUŽIJO ZDRAVSTVU IN KOMETIKI

Kdo ne pozna drobnega cveta kamilice z rumeno glavico in belimi cvetnimi listi? Ta cvetka je vsem znana, saj raste tudi pri nas in jo ljudje skrbno nabirajo, ker jim služi kot neškodljivo domače zdravilo. Znano je namreč, da kamilice pomirijo razna vnetja ter da dobro delujejo kot lahko čistilno sredstvo.

Njena uporaba pa ni namenjena samo zdravstvu, ampak tudi kozmetiki. Kamilicni cvet vsebuje namreč tudi posebno eterično olje, modre barve, ki ima to lastnost, da pobeli kožo in lase.

Poglejmo podrobno, za kaj vse nam ta rastlina lahko služi:

- S kamilicnim čajem se seznanimo že kot dojenčki in ga pijemo radi tudi pozneje, saj je prijetnega okusa in ima to lastnost, da pomiri razdražene živce;
- kamilica deluje tudi razkuževalno, ker odvzame neprijeten duh in rahlo ustroji kožo. Rabimo jo za umivanje nog in drugih delov telesa prav zaradi tega, ker jim odstrani neprijeten duh;
- obkladki s kamilicnim čajem pomirjajo razna vnetja. Topli kamilicni obkladki so priporočljivi

Zdravniki, prijatelji vina

Ne, niso vsi zdravniki prijatelji vina, a po večini so. Imajo pa zdravniki - prijatelji vina svojo posebno mednarodno organizacijo, ki ima redne letne kongrese, na katerih se razpravlja o resnih vprašanjih, kot: »Vino in zdravje«, »Vino kot hrana«, »Vino kot zdravilo« itd. Italijanski zdravniki prijatelji vina dosedaj niso imeli posebne organizacije, pač pa deluje že dve leti društvo »Prijatelji vina«, ki je izšlo iz organizacije poklicnih pokušavcev vina (ONAV = Ordine Nazionale Assaggiatori Vino), s sedežem v Astiju.

Društvo »Prijatelji vina« je organiziralo svoj letošnji glavni sestanek bolj na široko in se je zato povežalo z »Akademijo za trto in vino«, z »Mednarodno zvezo zdravnikov - prijateljev vina« in posebej so povabili še mnogo vidnih oseb, predvsem vseučiliških profesorjev. Tako se je potem zbralo prvi dan v Firencah, drugi dan pa v Sieni znatno število odličnih gospodov. Prijatelj vin. Najlepši prispevek na zborovanju je bila razprava senatorja prof. V. Buronza o »vinu in umetniškem navdihnjenju«.

Glavni zaključek dvodnevnihih zasedanj je, da se tudi v Italiji osnuje sekcija mednarodnega zdravniškega odbora za znanstveno proučevanje vina in grozdja.

OVČEREJA NA SVETU

V zadnjem desetletju se je na vsem svetu reja ovc pomnožila za nekaj več kot 200 milijonov glav in znaša danes okoli 920 milijonov živali. Največji porast je število ovc doseglo v Avstraliji in Rusiji, v Argentini pa je število padlo. V Jugoslaviji je število narastlo za par stotisoč glav, v Italiji pa padlo za 300.000 glav. V posameznih državah so leta 1961 redili ovc (v milijonih): Avstralija 153, Rusija 133, Kitajska 59, Nova Zelandija 50, Argentina 48, Indija, Turčija, Južna Afrika in ZDA med 32 in 40, Anglija, Španija, Iran, Urugvaj in Brazilija med 20 in 30, Jugoslavija 11, Grčija, Bolgarija, Italija in Pakistan vsaka po 9 milijonov glav.

pri gnojnih vnetjih vek in pri turih, hladni obkladki pa pri srbečici in lišajih;

- v kozmetiki uporabljamo tople kamilicne obkladke za nego obraza. Napravimo pa jih tako: leže obložimo umit obraz s toplim kamilicnim obkladkom in ga pokrijemo z debelo krpo. Čez četrte ure snamemo obkladek z obraza, kožo pa namažemo za 10 minut z mastno kremo. Postopek nato zopet ponovimo. Po drugem mazanju s kremo, kožo masiramo nato pa obrišemo preostalo kremo s suho krpo;
- zaradi belilne zmoglosti kamilic je priporočljivo svetlolaskam, da splaknejo lase po umivanju še s kamilicnim čajem. Ako dodajo čaju še žlico limoninega soka in posušijo lase na soncu, bodo ti še svetlejši.

Doma si lahko same pripravimo vodo za lase, ki bo ublažila srbenje in vnetje lasišča, obenem pa bo obelilo lase.

15 dkg suhih kamilicnih cvetov prelijemo z 1½ litra vrele vode. Ko se tekočina ohladi, jo precedimo in ji dodamo 1 del alkohola ter 1½ g modrega kamilicnega olja. S to tekočino namažemo lase in lasišče, posebno če so mastni in lepljivi. Omenjena tekočina se tudi ne pokvari preko zime.

Ordina

R. B.

Peta usode

17.

Glavni inženir je bil ves iz sebe. »Saj to ni mogoče, gospod Prašnik! Vaša soba je vecno zaklenjena. Poleg tega ste imeli tudi možnost spraviti važne načrte v železno blagajno...«

»To sem pa res pozabil, gospod inženir.« se je Prašnik opravičeval ves obupan. »Prav zelo si očitam to pomanjkljivost.«

Inženir Mirt je zmajal z glavo. »Ne, ne tega bi ne bili smeli pozabiti. Sicer se mi zdi zelo čudno, kako je mogel tat vdreti v vašo delovno sobo in odnesti vse načrte.«

»Tudi jaz tega ne razumem. Vrata sem vedno zaklepal in ključ oddajal.«

»Je mogoče vlomljeno kakšno okno? Ne mislim samo v vaši sobi, morda v upravnem poslopju, ker sta obe stavbi v zvezi.«

»O tem bi pa gotovo kaj slišali.«

»Vsekakor, toda kako je kdo prišel noter. Saj imamo vendar vratarja.«

»Z njim sem že govoril, a ne ve ničesar. Povedal pa mi je, da je bil zvečer v tovarni gospod Lipič. Skupaj sta pregledala hodnike in vsako kljuko še posebej poskušala.«

»Gospod Lipič je bil v tovarni? Kdaj pa?«

»Sinoči.«

»Pa saj ni mogoče! Po kaj je neki prišel?«

»Morda je kaj pozabil. Vem samo to, da sta pregledala z vratarjem vse upravne prostore.«

»Potem pa stopiva k njemu. On mora za zadevo zvedeti. Če je prišel zvečer nadzorovat tovarno, je gotovo imel kakšen vzrok.«

»Seveda,« je ziniil Prašnik, ki mu je postala vsa stvar skrajno mučna. Ni čutil nobene krivde, a se mu je zdelo, da vsi gle dajo nanj z nekim nezaupanjem.

Kot ogenj se je razširila novica, da so vdrl v sobo za načrte in odnesli važne risbe. Zvedela je tudi Deli Vrbnikova in je takoj v pisarni povedala to novico Dragici.

»Pomislite, gospodična Vornik, sinoči so neznanci vdrl v tovarno.«

»Nemogoče,« se je začudila Dragica. »Kdo bi neki bil? Saj v delovnih prostorih se ne nahaja nič takega, kar bi vabilo tatove. Denar je vendar v blagajni...« je zmajala z glavo.

»In vendar je tako. Tatovi so bili v sobi za konstrukcije. Neke važne risbe so odnele. Kaj bodo z njimi počeli, ne vem, ker niso bile niti dokončane.«

»To pa je nekaj drugega,« je Dragica odvrnila s premislekom. »Večkrat sem že slišala o tehničnih vohunih.«

»Če je pa tako, je zadeva nevarna. Po moji pameti se potemtakem nahaja tat med sodelavci.«

»Kako pridete ná to misel, ljuba Delica?«, je zmajala Dragica z glavo. »Če je to res, se mi pa naš gospodar kar smili. Do koga naj pa še ima potem zaupanje? Brez zaupanja pa ne more delo iti dalje v takem podjetju.«

»Jaz pa mislim, da je prav tako,« je spet zatrdila Delica. »Pomislite, da ni sledu o kakem vlovu. Tat je prišel v poslopje po redni poti, če ne s pravimi ključi, pa s ponarejenimi. Te si je pa moral prej preskrbeti. Kaka tuja oseba bi tega ne mogla. Prav rada bi vedela, kdo se je vtihotapil v sobo tega novega inženirja Prašnika.«

Če bi Delica ne gledala skozi okno, bi gotovo opazila, kako je Dragica pobledela in si stisnila roke na prsi.

»Ne morem pa razumeti,« je čebljala Deli kar naprej, »čemu zaupajo novim inženirjem take važne stvari. Treba se je prej prepričati, ali so vredni zaupanja. Kdo jamči, da nima mladi inženir sam prste vmes?«

Deli ni pričakovala odgovora, tudi se ni ozrla, ko je Dragica razburjeno vprašala:

»Prašnik se imenuje?«

»Tako, da. Menda še ni dolgo pri nas.«

Dragica se je ugriznila v ustna. Izgovorila je ime mladeniča, ki ga je nadvse ljubila

a kljub temu zaničevala, ker jo je tako prevaril. Ni več mogla nadaljevati razgovora. K sreči so prav v tistem hipu poklicali njeno tovarišico v sosednjo sobo.

—0—

Vilko Lipič je zamišljen pogledal mladega Prašnika in se je nato ozrl h glavnemu inženirju: »Je to vse, kar mi imate povedati?«

»Da, te točke in sklepanje se je utrdilo v meni, gospod šef.«

Tovarnar je pokimal. »Dobro, lahko greste, gospod Prašnik.« Gledal je za odhajajočim, dokler se niso zaprla vrata za njim. »Kakšno je vaše osebno mnenje, gospod Mirt? Povejte popolnoma odkrito.«

Nekaj hipov je trajalo, preden je inženir spregovoril. »Nekaj mi lahko očitete, gospod Lipič, in sicer da sem novemu inženirju že prve dni poveril važne naloge.«

»Hm, to bi morda tudi jaz storil. Kaj je pa vas privedlo do tega?«

»Pravzaprav sam ne vem. Neko čudno zaupanje do mladega inženirja. Morda že zato, ker ste ga vi takoj sprejeli v službo, obenem z inženirjem Brenkom.«

Gospod Lipič se je nasmehnil: »Vaše besede mi jemljejo možnost, da bi vam kaj očital, če bi sploh imel vzrok za to.«

»Da ni vzroka, tega nisem hotel reči.«

»No, tudi jaz nisem vzel tako resno. Vendar je pa razumljivo, da se nahajamo v mučnem položaju. Kako naj se ohrani zaupanje? Ali morda vi menite, da je prišel kdo od zunaj?«

Inženir je odkimal: »Ne verjamem. Možno pa je vse. Svoje sodelavce poznam prav dobro. Oba nova inženirja seveda malo manj.«

»Brenka in Prašnika? Ne, ne morem si misliti,« je tovarnar zmajal z glavo. »Brenk je pri nas samo zato, da se izpopolni v praksi. Torej on ne more biti. Gospod Prašnik?« Spet je zmajal z glavo. »Rešil je Ari iz valov. Življenje je zastavil. Ne, Mirt, mladenič takega kova ni zmožen podlega dejanja.«

(Dalje)

Se nikoli v svojem življenju ni bil prišel v tako tesen in direkten stik z naravo kot na tem svojem begu. Tudi prej je včasih odletel sam ali z ženo in prijatelji na izlet v naravo, v tropsko, umerjeno ali arktično, toda nikoli ni bil odvisen od nje in nikoli je ni doživljal tako intimno. Ostala mu je tuja; bila je kot zgolj dekoracija sveta in vir surovin, ničesar pa ni pomenila za njegovo notranje doživljanje. Kadar je zaslišal peti ptico, jo je v mislih mehanično katalogiziral v njeno zoološko vrsto in razred, in štirinožne živali so mu bile zanimive samo kot znanstveni fenomen biološke energije in prilagajanja okolju brez zavestnega razumskega sodelovanja.

Zdaj pa je občutil v živalih resnično živa in prijateljska bitja, celo edina živa bitja, katerih se mu ni bilo treba bati, saj ljudi se je moral izogibati.

Vse človeštvo je tedaj štel le še nekaj stotin milijonov ljudi in celina je bila zato zunaj večjih središč malo obljudena. Tako se je z lahkoto izogibal naselbin. Gotovo ga je dala vlada Srečnega sveta vsepovsod iskati, da bi ga ekzemplarično kaznovala za njegov idejni upor, tudi za strah drugim. Zato ji ni smel pasti v roke. Zdaj, ko se je prost potikal po gozdih in gorah, se je tudi dokončno iznebil strahu, ki je prej večno glodal v njem. Kljub temu, da je bil najbrž ves uradni aparat Srečnega sveta v gibanju, da bi ga ulovil, se je čutil vendar bolj svoboden in na svoje lastno začudenje tudi bolj srečen. Ni imel več mučnega občutka, da je neprestano nadzorovan in da je odgovoren višjim mestom za vsak svoj korak. Kadar se je zdaj znašel sredi nedotaknjene pragozda v gorovju, ga je prevzela opojna sla nad

Povzatek iz vesolja

E. Z.

66.

življenjem. Vrgel se je na mehki mah na kaki sončni jasi, se zazrl v oblčke, ki so pluli po nebu, in v vrhove dreves, ki so se počasi in veličastno zibali v vetru, ter se začutil tako srečen. kakor ni bil še nikoli, niti v svoji otroški dobi. Nikogar ni bilo, ki bi mu mogel kratiti to srečo in svobodo. Poslušal je petje ptic in zdelo se mu je, da izražajo isti občutek sreče nad svojim svobodnim življenjem. In ponoči je razločil isti občutek sreče, divje svobode iz glasov nočnih živali, ki so se oglašale v gozdu. Vedno bolj je čutil, da postaja tudi sam del te svobodne, srečne narave. Sam sebi se je čudil, kako je mogel toliko časa vzdržati življenje Srečnega sveta in kako da že prej ni odkril te svobode in sreče, ki sta čakali nanj tu zunaj. Vendar mu je bilo tudi jasno, da je mogel odkriti in uživati ta novi osrečujoči življenjski občutek le zato, ker je svojega duha rešil spon strahu in miselnega kalupa. Pri tem se ga je lotevalo kar sočutje do človeštva, ki naprej v slepi veri in pokorščini služi gospodarjem Srečnega sveta.

Včasih, zlasti prvi čas, je bil lačen, ker si ni mogel preskrbeti dovolj hrane.

(Dalje)

Bojan Pavletič

S.

7. SVETOVNIH NOGOMETNIH PRVENSTEV

Uvrstilni del šestega svetovnega nogometnega prvenstva je bil razdeljen na evropsko, južnoameriško, srednje-severnoameriško ter afriško-azijsko področje s skupno 18 skupinami. Iz Evrope je izšlo 9 finalistov, iz Južne Amerike 3, eden iz Severne Amerike, eden pa bi moral priti iz afriško-azijske skupine. Tu pa so nastale precejšnje težave, ker mohamedanske države niso marale igrati proti Izraelu, tako, da je ta prišel do področnega finala brez borbe. Ker pa pravila Mednarodne nogometne zveze takega primera ne predvidevajo, so izžrebali Izraelcem nasprotnika izmed evropskih reprezentanc, ki so v svojih skupinah zasedle druga mesta. Zreb je padel na Wales, ki je brez težav premagal Davidove potomce. Britanci so imeli tako na prvenstvu vse svoje štiri otoške reprezentance.

Število udeleženk tega prvenstva je bilo zopet večje kot na prejšnjem. Med večja presenečenja sodi izločitev obeh dvakratnih svetovnih prvakov Italije in Urugvaja že pred finalnim turnirjem. Skoraj pa bi se jima pridružila še Sovjetska zveza, ki si je šele z dodatnim srečanjem proti Poljski priborila vozovnico za Švedsko. Jugoslavija si je komaj v povratnih tekmah proti Šibki Grčiji in Romuniji zagotovila napredovanje.

Formula finalnega turnirja je bila ponovno prenovljena. V osminki finala so moštva tekmovala v štirih skupinah po štiri moštva, vsako proti vsakemu. Dve prvouvrščeni iz vsake skupine sta napredovali v četrtfinale, dalje pa so igrali po izločilnem načinu. Prvuvrščeni iz skupine »A« je igral proti drugemu iz skupine »B«, drugi iz skupine »A« proti prvemu iz skupine »B« in tako dalje.

Do presenečenj je prišlo že v osminki finala. V 1. skupini se je poleg favorizirane Zahodne Nemčije uvrstila v četrtfinale skromna Severna Irsko, medtem, ko sta mnogo močnejši Argentina in Češkoslovaška izpadli. V 3. skupini so ostali med drugimi praznih rok tudi Madžari, v četrti pa so Angleži izločili Sovjete. Brazilci so mleli svoj nasprotnike z osupljivo lahkoto. Le Angleži so jim odvzeli točko. Jugoslavlani so se ponovno srečali z Zahodnimi Nemci. In zopet je bil strelec Rahn, ki je z enim samim zadetkom izločil »plave«.

V nadaljevanju prvenstva so Brazilci — katerim so izbirali reprezentanco zdravniki — še nadalje pometali. V četrt ure so zmleli Ruse, Francija je prejela šest težkih golov. Svedi so si najprej privoščili Sovjete, nato pa še Nemce ob dobrohotni pomoči sodnika, kot se rado dogaja prirediteljem. V finalu za 3. mesto je presenetljiva Francija, ki je pripeljala s seboj najboljši top prvenstva Fontaina (13 golov) pregazila Nemčijo. Sam Fontaine je dosegel 4 gole. Brazilija je zaključila prvenstvo na podoben način. Skriti upi švedskih navijačev se niso izpolnili. Južnoamerikanci so uvedli nov pojem: »nogometni ples«. Odplesali so ga kot veliki mojstri. Skupno so dali na turnirju 16 golov, prejeli 4. Bili so zdaleka najboljšo moštvo šestega svetovnega nogometnega prvenstva.

7. svetovno prvenstvo

Svetovni prvak: **BRAZILIJA**; (2. Češkoslovaška, 3. Čile, 4. Jugoslavija). Prijavljenec: 56. — Odstopilo: 5 (Egipt, Indonezija, Kanada, Romunija in Sudan).

Udeležencev: 51 (Abesinija, Anglija, Argentina, Belgija, Bolgarija, Bolivija, Brazilija, Ciper, Češkoslovaška, Čile, Ekvador, Finska, Francija, Gana, Grčija, Gvatemala, Honduras, Irsko, Italija, Izrael, Japonska, Jugoslavija, Južna Koreja, Kolumbija, Kostarika, Luksemburg, Madžarska, Maroko, Mehika, Nigerija, Nizozemska, Nizozemske Antile, Norveška, Paragvaj, Peru, Poljska, Portugalska, Severna Irsko, Sovjetska zveza, Surinam, Škotska, Španija, Švedska, Svica, Tunizija, Turčija, Urugvaj, Vzhodna Nemčija, Wales, Zahodna Nemčija in ZDA).

Opravljenih srečanj: 124. (21 uvrstilnih, 32 finalnih).

UVRSTILNA SREČANJA

EVROPSKO PODROČJE

1. skupina: Belgija, Švedska, Svica.

Švedska — Belgija	2:0
Belgija — Svica	2:4
Svica — Belgija	2:1
Švedska — Svica	4:0
Belgija — Švedska	0:2
Svica — Švedska	3:2

Lestvica:

Švedska	4	3	0	1	10	3	6
Svica	4	3	0	1	9	5	6
Belgija	4	0	0	4	3	10	0

Dodatno srečanje:
Svica — Švedska 2:1
Finalist: Svica.

2. skupina: Bolgarija, Finska, Francija.

Finska — Francija	1:2
Francija — Bolgarija	3:0
Finska — Bolgarija	0:2

Francija — Finska	5:1
Bolgarija — Finska	3:1
Bolgarija — Francija	1:0

Lestvica:

Francija	4	3	0	1	10	2	6
Bolgarija	4	3	0	1	6	4	6
Finska	4	0	0	4	3	12	0

Dodatno srečanje:
Bolgarija — Francija 1:0
Finalist: Bolgarija.

3. skupina: Grčija, Sev. Irsko, Zah. Nemčija.

Sev. Irsko — Zah. Nemčija	3:4
Grčija — Zah. Nemčija	0:3
Grčija — Sev. Irsko	2:1
Zah. Nemčija — Sev. Irsko	2:1
Sev. Irsko — Grčija	2:0
Zah. Nemčija — Grčija	2:1

Lestvica:

Zah. Nemčija	4	4	0	0	11	5	8
--------------	---	---	---	---	----	---	---

Sev. Irsko	4	1	0	3	7	8	2
Grčija	4	1	0	3	3	8	2

Finalist: Zah. Nemčija

4. skupina: Madžarska, Nizozemska, Vzh. Nemčija.

Madžarska — Vzh. Nemčija	2:0
Nizozemska — Madžarska	0:3
Vzh. Nemčija — Nizozemska	1:1
Vzh. Nemčija — Madžarska	2:3
Madžarska — Nizozemska	3:3
Nizozemska — Vzh. Nemčija	spoznamno odpovedano.

Lestvica:

Madžarska	4	3	1	0	11	5	7
Nizozemska	3	0	2	1	4	7	2
Vzh. Nemčija	3	0	1	2	3	6	1

Finalist: Madžarska.

5. skupina: Norveška, Sovjetska zveza, Turčija.

Norveška — Turčija	0:1
Sovjetska zveza — Turčija	1:0
Sovjetska zveza — Norveška	5:2
Norveška — Sovjetska zveza	0:3
Turčija — Norveška	2:1
Turčija — Sovjetska zveza	1:2

Lestvica:

Sovjetska zv.	4	4	0	0	11	3	8
Turčija	4	2	0	2	4	4	4
Norveška	4	0	0	4	3	11	0

Finalist: Sovjetska zveza

6. skupina: Anglija, Luksemburg, Portugalska.

Luksemburg — Anglija	0:9
Portugalska — Luksemburg	6:0
Portugalska — Anglija	1:1
Anglija — Luksemburg	4:1
Luksemburg — Portugalska	4:2
Anglija — Portugalska	2:0

Lestvica:

Anglija	4	3	1	0	16	2	7
Portugalska	4	1	1	2	9	7	3

Luksemburg	4	1	0	3	21	5	2
------------	---	---	---	---	----	---	---

Finalist: Anglija.

Podskupina 7. skupine: Abesinija, Ciper, Izrael.

Ciper — Izrael	1:1
Izrael — Ciper	6:1
Izrael — Abesinija	1:0
Izrael — Abesinija	3:2

Uvrščen v 7. skupino: Izrael.

7. skupina: Italija, Romunija, Izrael.

Romunija odstopila.	
Izrael — Italija	2:4
Italija — Izrael	6:0

Finalist: Italija.

8. skupina: Češkoslovaška, Irsko, Škotska.

Škotska — Irsko	4:1
Irsko — Škotska	0:3
Češkoslovaška — Škotska	4:0
Škotska — Češkoslovaška	3:2
Irsko — Češkoslovaška	1:3
Češkoslovaška — Irsko	7:1

Lestvica:

Češkoslovaška	4	3	0	1	16	5	6
Škotska	4	3	0	1	10	7	6
Irsko	4	0	0	4	17	3	0

Dodatno srečanje:
Češkoslovaška — Škotska (v nadalj-
šku igre) 4:2
Finalist: Češkoslovaška.

Afriška podskupina 9. skupine: Egipt, Sudan, Gana, Nigerija, Maroko, Tunizija.

Egipt in Sudan odstopila.	
Gana — Nigerija	4:1
Nigerija — Gana	2:2
Uvrščena: Gana.	
Maroko — Tunizija	2:1
Tunizija — Maroko	2:1
Dodatno srečanje:	
Maroko — Tunizija	1:1

Uvrščen: Maroko (z žrebom).

(Dalje)

Kdo bo prvi v plavanju?

Avgusta meseca bodo v Leipzigu na sporedu plavalne tekme za evropsko prvenstvo tako za moške kot za ženske. Vse države so osredotočile svojo dejavnost na to važno tekmovalje, le Zahodna Nemčija ne misli nastopiti in to le zaradi politike. Kdo bo dosegel na tekmah v 50 metrov dolgem bazenu največ slave?

Sovjetska zveza ima dobre plavalce v prostem slogu, čeprav so se Rusi odlikovali prav v prsnem in hrbnem slogu (Barbier in Kolesnikov). Tudi v metuljčku so Rusi (Kuzmin) dobri. Rusinje pa nenehno nazadujejo.

Velika nada Madžarske je Csikany (hrbni slog), ki je zelo mlad in telesno krepak. Odlikuje se še stari Dobay, medtem ko Katona še ni v polni moči. Med ženskami se odlikuje 30-letna Killermannova in Egervarijska (400 mešano).

Zelo močni v plavanju so v zadnjih letih Svedi, ki neprestano napredujejo na vrednostni lestvici. Odlikujejo se zlasti Lindberg (100 m prosto) in Almstedt (hrbni slog); dobre so tudi stafete. Švedska ima odlično žensko ekipo, saj ima vrhunske plavalke, kot so: Cederqvist (400 m prosto), Rylander (1500 m prosto) in Stenback (100 m metuljček).

Veliko presenečenje predstavljajo Finci (v Rimu se je odlikovala štafeta 4x200 m). Najmočnejši so Suvanto (prosti in metuljčkov slog), Kayhnen in plavavka Sundqvist (metuljček).

Nizozemska je nekaj imela »šibke« plavavce, letos pa sta Menssonides

(prsi slog) in Kroon (prosti slog) odlična evropska plavavca. Nizozemske Lasterie in Tigelaar (prosti), Van Velsen (hrbni), Dageberger in Heemskerck (metuljček) pa so brez konkurence v Evropi. Tudi De Nijs je odlična plavavka.

Od Francozov se odlikujeta hitri Gottvalles in mojster hrbnega sloga Christophe. Tudi Francozinje se izboljšujejo, kar velja posebno za Piacentinijsko (200 hrbno).

Nemčija je razdeljena na dva dela tudi v plavanju. Vzhodna Nemčija ima odlične plavalke, posebno v prsnem slogu. Beyer, Drews in Göbel so najboljše na svetu. Dobre plavalke so še: Pechstein (100 m prosto in 400 m mešano), Holletz (hrbno), Fuhrmann in Noack (metuljček). Med ženskami, razen Urselmannove, ki čisto ne tekmuje, pa ni vrhunskih tekmovalk.

Tudi Angleži se resno pripravljajo na evropsko prvenstvo. Vsekakor so zelo močni v skoraj vseh disciplinah.

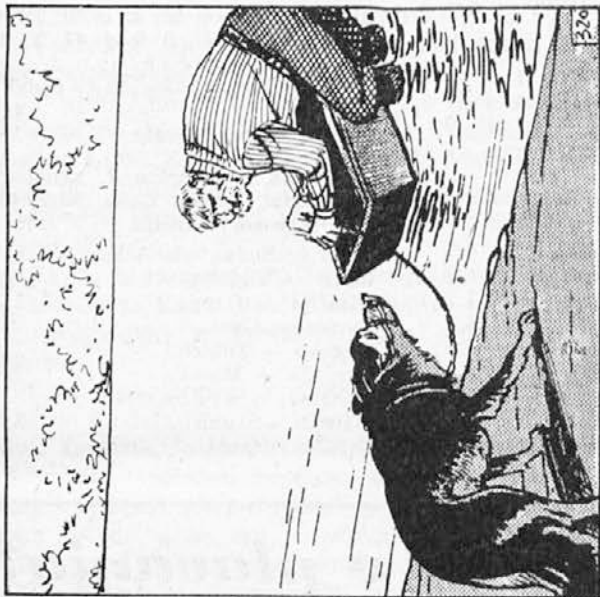
Tudi Jugoslavlani bodo nastopili v Vzhodni Nemčiji. Kakšen bo uspeh? O tem še ni mogoče ničesar reči, a je znano, da bodo tekmovali z zagriženostjo in da bodo verjetno prese- netili marsikatero strokovnjaka plavalnega športa.

Italijani gledajo precej optimistično na evropsko prvenstvo, seveda ne na končno zmago temveč na uspešen nastop. Odlikovali so se letos Della Savia in Rastelli (prosto), Lazzari (prsi), Dennerlein (metuljček) in plavavke Beneckova (sta sestri), Sani, Veschi, Šerpilli in Marcellini.

(dt)

319. Se trikrat je Sandy Mc Trigger tisti večer poskušal razdražiti Kazana, toda pretepena žival se ni mogla več dvigniti. Ob tem neusmiljenem postopku pa se je divjaku vrnila dobra volja. Zlobno je začel ogovarjati psa: »Bom že izgnal hudiča iz tebe! Čez mesec dni mi boš vrigel 200 dolarjev, ali pa te živega odčrem!«

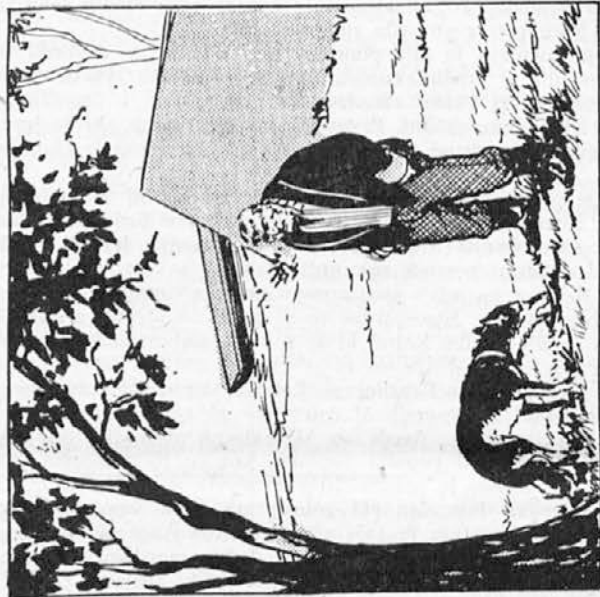
320. Ponoči je Kazan večkrat slišal Sivino klicanje, toda odzival se ji je čisto tiho, ker se je bal udarcev. Zjutraj pa se je začelo novo trpljenje. Sandy mu je dal nekaj mesa in vode, potem pa ga je odvedel k čolnu in pritrilil vrv na zadnji konec. S peklenskim smehom je porinil čoln v vodo. Vrv se je nategnila in povlekla Kazana.

321. Zavesljal je na sredo reke in pazil samo na to, da vrv Kazana ni zadavila. Kazan je moral plavati. Gibanje mu je povzročalo vsak trenutek hujše bolečine. Večkrat je izginila njegova glava pod vodo, kadar pa je priplaval do čolna, ga je mučitelj udaril z veslom. Psu so kmalu pošle moči. Na pol utopjenega ga je Sandy potegnil v čoln.

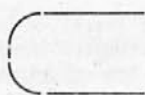
322. Kazan v čolnu sploh ni poskušal več napasti svojega mučitelja. Vse moči so mu pošle. Želel si je samo še to, da bi lahko ležal v čolnu, varen pred vodo in izven dosega krepelca, ki je ležalo med njim in njegovim hudebnim gospodarjem. Pet dni in noči sta se tako vozila po reki in Sandy je vsak dan ponavljal postopke prvega dne.

323. Tako sta prišla v Red Gold City. Sandy si je ob rečnem bregu postavil šotor. Nekje je iztaknil vrvico za Kazana in ga priklenil. Potem mu je snel nagobčnik in pripovedoval: »Če boš imel nagobčnik, ne boš mogel jesti mesa. Jaz pa hočem, da postaneš spet močan. Imam imeniten načrt, ki nama bo čez mesec dni krepko napolnil žepce.«

324. Odslej Kazan res ni več stradal. Sandy ga tudi pretepal ni več, čeprav ga je Kazan, ko so se mu povrile moči, vselej sprejema z divjim lajanjem. Nekoč ga je prišel krmit v družbi neznanega moža. Tujec se je preplašen umaknil Kazanovemu napadu. Potem je rekel: »Da, ta bo pravi! On in danski pes — to bo najboljša pasja borba!«

Za
naše
najmlajše

54

PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA

RIŠE:

M. MUSTER